

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitási sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

A levélügy.

Budapest, 1897. jan. 25.

A nemzeti párt hallatlan cziuzimussal ha-
talmába ejtett egy jelentéktelen ügyet,
hogy abból botrányt csináljon, amint az csak
egy botrány-hajhász demagóg párt szája-
izének lehet kellemes. Jobb izléssel és gent-
lemanhez illőbb feifogással bíró embereknek
lelkük mélyéig meg kell undorodniok az ily
vitáktól és mindama expektorációkat, melyek-
kel a szóban levő ügyet kísérték, valóban
nem lehet tanuságtételre felhívni az ellen-
zéknek sem jó izlése, sem korrekt maga-
tartása mellett.

Az ellenzéki tüzes szónokok sok össze-
vissza beszédéből csak fáradtsággal lehet ki-
hámozni vádjuknak a magját és ez a mag
azt akarja mondani, hogy a miniszterelnök
a képviselőházban egy levelet olvasott fel,
melyet egy nemzeti párti képviselő irt a
néppárt irodafőnökének és vezérének, és
amelyben a közös, együttes politikai eljárás
szükséges voltára történik utalás.

A kérdés, mely a dolog lényegéből ered, s
amelyre nagy súlyt kell fektetni, és a
melyet csak az ügygel összefüggésben sza-
bad tárgyalni — ez a kérdés a levél száma-
zását illeti, illetőleg a módot, amelyen az a
miniszterelnök iratai közé került. Báro
Bánffy ez irányban maga megadta a leg-
feltétlenebb és a legösszefüggőbb feleletet. Egy
budapesti kormánypárti napilap szerkesztője
sok egyéb irománnyal együtt egy magán-

féltől kapta ezt a levelet, aki a néppárt al-
tal bérben birt helyiségbe ment lakni, a
néppárti iroda kiköltözése után. Ez a magán-
fél az üres lakásban egy csomó irományt
talált, melyet az említett főszerkesztőnek
adott át. Ez az ur különösen Blaskovich
képviselő levelét oly érdekesnek és fontos-
nak találta, hogy kötelességének tartotta
arról a miniszterelnököt értesíteni. A szer-
kesztő, aki a nyilvánosság előtt jól ismert
és mindenki által korrektnek elismert sze-
mélyiség, a miniszterelnök távollétében Je-
szenszky miniszteri tanácsosnak adta
át a levelet jelentéstétel végett. Je-
szenszky miniszteri tanácsos, akiről itt
szó van, átadta a levelet báró Bánffy-nak
a minden irányban kifogástalan és korrekt
származás közlése mellett, báró Bánffy
pedig becsatlotta azt más fontos, a pártok
alakulására vonatkozó okmányokhoz.

Utolsó nagy beszéde alkalmával, melyben
a parlamenti pártok egymáshoz való viszony-
tát tette beható bírálat tárgyává a minisz-
terelnök, és a melyben éppen a nemzeti párt
által gyakran hangoztatott ama vádat czá-
folta meg, mintha a kormánypárt titkos szö-
vetséget kötött volna a függetlenségi párt-
tal: felhasználta ezt a mindenesetre igen
érdekes levelet, hogy megállapítsa azt az
összeköttetést, melyben a nemzeti párt a
néppárttal áll.

Most már bárminő álláspontról vizsgálja
valaki ezt az ügyet, azt be kell ismernie,

hogy itt más mindenki helytlenül cselekedett,
csak a miniszterelnök nem, aki a szóban
levő levelet a legjobb, a legmegbízhatóbb, a
legkorrektebb kezeiből kapta, miniszteri ta-
nácsosa kezeiből, aki viszont képes arra a
kifogástalan forrásra hivatkozni, mely az ő
szolgálatára állt.

Bizonyos, hogy a nemzeti pártnak kelle-
metlen meglepetés a konstataált együtt mű-
ködése a demagógok pártjával és nagy böl-
csen is tört a kérdés fejtegetése elől; de
éppoly kegyetlenség, hogy mindenütt, ahol
érzékkel és szívvel bírnak Magyarország
fejlődése, a magyar államiság fennállása, a
monarchia nagyhatalmi állása iránt, szíves
készséggel elfogadják ismerni báró Bánffy-
nak azt a nagy érdemét, hogy tekintet
nélkül való eljárása által egy nagy veszede-
lemtől még idejekorán meg akart óvni és
ezt a szándékát, e szándékának a kivitelét
felfelé és lefelé egyformán nagy és elévül-
hetetlen érdemként kell felszámítani.

Ezek után reméljük, hogy az igen t. nem-
zeti párt megtalálta a nyitját annak a reá-
nézve — elismerjük — lesújtó körülmény-
nek, hogy a párt szabadelvű, tehát: java-
resze kimaradt a képviselőházból.

(P. Corr.)

A kereskedelmügyi miniszter az ázsiai
pestis, valamint a himlő és kolera járvá-
nyok behurcolásának megakadályozása tár-
gyában következő rendeletet adta ki vala-

TÁRCZA.

Szerelem? . . .

— Irta: Molnár Gyula. —

Az ifju a leányka mellett ült a divánon
és kezében tartá annak hófehér kacsóit.
Szeme belemerült a szép szőke leány buza-
virágkékségű szeméibe, melyekben a vidám-
ság pajkos fénye pillanatra elhalványult. A
villamos érintkezés némává tette őket. Is-
meretlen érzés pattant ki a szivekből, lán-
hoz hasonló, mely hatalmába kerítette gyer-
mekes lényüket, mialatt a mama a szomszéd-
dos szobában foglalatzkodott, nem is gon-
dolva arra, hogy a fiatalok „tépdesik a pil-
lanat virágait.”

Az óra csendes tik-takja elnyomta a ka-
nári madárcák élénk szepegését; a szegény
madárcákra egész izgatólag nehezedett reá
a pillanat fontossága.

Megszólat az ifju:

— Lássá, Jolus, szeretem, bár rajta vol-
tam, hogy hirtelen fellobbant érzelmemet
elfojtsam, mert úgy is tudom, hogy beteggé,
boldogtalanná fogja tenni.

A leányka tagadólag rázta fejét.

— Igen, mert lássa, kételkedem minden-
ben, még magában is . . . Az élet annyi
különös fázisán mentem eladdig keresztül,
hogy szívem — melyről azt hiszem most,
hogy hatása alatt áll annak az érzelmnek,

melynek létezését alig tudom hinni — meg-
roppant, mint a hőnyomástól összeomlott
ház, melynek koppadt falait csak pillanatra
próbálja felgyujtani a mult emlékeiből élő
láng, melynek fénye hova-tovább hidegebb
és hidegebb lesz . . . Ne haragudjék, hogy
ily őszintén beszélek . . . De annyi forró
és hamis próbáján átestem már az életnek,
hogy lelkem fásult lett; érzelmeimnek tisz-
taságát beszennyezték a léha viszonyok és
hamut vélek feltalálni szívem közepében és
tudja . . . a hamu csak ritkán takarhat
égő parazsat, melytől lángra lobbanhat az
egész test . . .

— Őszinte vallomással tartozom. Azt
mondtam, szeretem, de ne higgyen e csalfa
szónak, minék értelmét még alig ismer-
heti . . . Kötelességem fölvilágosítani, mielőtt
vasmarokkal tépném szét illuzióit . . . Nézze,
tudom, hogy fiatal, ártatlan lélek naivsága-
val tekint reám, ki talán szíve első sugal-
latára hallgat akkor, mikor fehér kezét oly
bizalommal engedi át kezeimnek és a ve-
szélyt nem rettegő amaz önbizalommal néz
a jövőbe, hogy megkapja azt a boldogságot,
melyről oly sokat olvasott ábrándos poeta
lelkek megkapó sorai között . . . Azt hiszi,
tündérek szövik ezt átlátszatlan finom fá-
tyolból, mely lassan-lassan összevonódik és
egymáshoz fűzi oly tartósan a rokon lelke-
ket, hogy nem válhatnak el egymástól soha
többé . . . Lássá, én rossz ember vagyok,

kérem, higgyen nekem, hiszen anugy is ele-
get hallhatott rólam . . . Kalandos vérem
üz, kerget tova és zsákmányra áhítózó lel-
kemet pillanatra elégteltté teszi az a tudat,
hogy ismét egygyel szaporodik diadalaim
száma . . . Nem Don Juanoskodás ez, de a
férfi-lelek egy sajátos elsatnyulása, melyet
a modern élet annyi fonák helyzete tesz
érthetővé . . . Nézze, félelem fog el most,
magával szemben; nem érthetem, de okát
megadni el nem mulasztom, mert látom,
hogy magának, Jolánka, szíve van, mely fajna
és megtörne a játék alatt . . . Nos, ma
meguntam a játékot, lerántom magamról az
álarcot, azt akarom, hogy megvessen, for-
dítsa el tőlem nedves fényben tündöklő kek
szemeit . . .

A leányka egészen meghatva, bizalommal
tekintett a férfiu napbarnította arczába.

— Végig hallgattam, Béla, kesernyös hau-
gulat árad szét szavaiból, mely megijeszti
az embert . . . És én mégis hiszek önnek
és szeretem, szeretem mindazok után, ami-
ket magáról hallottam, mert tudom, hogy
szíve van . . . Hiában is tagadja . . . Egy-
szer az utcán elesett egy paraszt ember,
téli, síkos idő volt, a járó-kelők elmentek
mellette, azt hívén, hogy részeg, pedig csak
szerencsétlen volt, kit maga fölsegített és
addig vezetett, míg teljesen magára hagyatva;
veszély nélkül mehetett tovább . . . Részt-
vevő szíve van és képzelődő a rossznak fo-

mennyi nyilvános forgalmi gőzmozdonyu önállóan kezelt vasutnak, valamennyi hajózási vállalatnak, valamennyi posta- és távirdeigazgatóságnak, valamennyi posta- és távirdehivatalnak, végül a m. kir. tengerészeti hatóságának.

A Kelet-Indiában és Dél-Ázsia más területein mindinkább elterjedő pestis-járvány, valamint az Ázsia számos vidékein uralkodó himlő- és kolera-járvány behurcolásának megakadályozása végett a m. kir. bel-, pénzügy- és földművelésügyi miniszter urakkal, valamint az osztrák kormányval egyetértőleg, az ázsiai Oroszország kivételével, Ázsia egész területéről származó következő árukra és tárgyakra behozatalát és átvitelét megtiltom:

1. Használt szennyes fehérnemű, használt ruhanemű, használt lábbeli, ideértve továbbá használt ágynemű, használt szőnyeget, takarókat, derékalkat, vánkókat és más fekvésre szolgáló tárgyakat beleértve.

Amennyiben ezen tárgyak az említett vidékekről érkező utasokat saját utipodgyászaként szállítatnak, a határ átlépése alkalmával egészségügyi-rendőri vizsgálatnak és az előirt egészségügyi-rendőri elbánságnak vannak kitéve.

2. Rongyok.

E tilalom nem terjed ki:

a) vizerő által összesajtolt rongyokra, valamint szőnyegek, melyek zárt göngyökben, erősen összekötve a nagy kereskedelem céljaira eredeti csomagolásban kerülnek elszállításra, ha elismert nagykereskedő czégek származási jegyeivel vannak ellátva;

b) új hulladékokra, melyek közvetlenül gyártelepekből, fonóakból, szövődékből, szabóműhelyekből vagy fehérítőkől kerülnek a nagykereskedelmi forgalomba, a műgyapjút (Shoddy) és új papírhulladékot beleértve.

A behozatalból eltiltott fentemlített tárgyak átvitele csak azon kikötéssel van megengedve, ha hatóságilag igazoltatik, hogy

azok behozatala vagy átvitele azon külföldi államban, melybe irányítva vannak, szabad és elszállításuk teljesen elkülönítve, elzárt térben oly módon történik, hogy az átvitel alatt minden kezelés ki van zárva.

Jelen rendelet azon napon lép hatályba, melyen az illető vám-, illetve révhivatal tudomására jut.

Budapest, 1897. évi január 22-én. B. D. Á. n. i. e. l. s. k.

Első parlamenti siker.

Ujonan megválasztott, s az ország legfőbb tanácsában első ízben helyet foglaló országgyűlési képviselőink egymásután jelentkeznek szólásra, hogy választóikkal szemben igazolják kötelességtudásukat, képviselőtársaikkal szemben elfoglalt pártállásukat nyilvánítsák s a tanácskozás alatt álló tárgy felől véleményüket elmondják. Örömtünkre szolgál, hogy Szócs Pál és Werner Gyula rokonszenves fellépése után Török Bertalanról, a nagyenyedi választó kerület országgyűlési képviselőjéről jelenthetjük ez uttal, hogy e hó 26-án a belügyminiszteri tárca költségvetésénél általános helyesléssel fogadott beszédet tartott, melyben az oly gyakran felhangzó pessimisticus nézetekkel szemben számadatokra támaszkodva mutatta ki, hogy a közélet, különösen az egyleti élet terén mily öröndetes fejlődés mutatkozik az ország minden részében s a társadalomnak minden rétegében a kiegyezés létrejötte után. Erdélyrészi viszonyaink tekintetében is nagyon helytálló és megszívelésre méltók azon mindnyájunk tudásán s mindennapi tapasztalásán alapuló fejtegetései, melyekkel reá mutatott annak szükségességére, hogy az állami felügyelet és ellenőrzés kiterjedjen oly, eddig merőben elhanyagolt vagy csak nagyon felületesen felügyelt terekre, minők az egyletek alakulása és működése, a közmívelődési társulatok s intézetek által kezelt, sokszor igen jelentékeny alapítványok

és hagyományok. Utalt arra, s meggyőzően bizonyította be, hogy a választói jogosultság kiterjesztésének oly csillogó és sokak előtt annyira szemkápráztató eszméje, ha — mint újabban pengetik — a magyarul irni és olvasni tudáshoz kötik, nem szaporítani, hanem lényegesen apasztani fogná a választók számát és sok derék munkás jelenlegi választójogát kobozná el igazságtalanul. Hazánk tisztviselő orvosi testületét is mely hálára kötelezte szónok az által, hogy helyzetüknek mostohaságára felhívta a közfigyelmet s ezáltal ezen fontos szolgálati ág gyorsabb rendezésének szükségességét hathatós érvekkel támogatta. Azon viszony, melyben lapunk megteremtőjéhez s szellemi vezéréhez állunk, lehetőleg teszi nekünk, hogy Török Bertalan ezen újabb politikai sikere fellett a szokásos dicshimnuszokat elzengjünk. Minket önérzetes örömmel tölt el, hogy választó-kerületünk választottja vármegyénkben s közéletünkben szerzett érdemeit ezuttal is magasabb rangu új érdemmel szaporította s bemutatkozását úgy a tisztelt ház, mint a hírlapirodalom szóvivő közlönyei: a Nemzet, Magyar Ujság, Pesti Hírlap és Pester Lloyd stb., országgyűlési tudósításaikban, elismerő helyesléssel fogadták. De szóljon gyenge szavunknál hangosabban maga a tartalmas beszéd, melyet a következőkben közlünk:

T. ház! Néhány nap mulva alkotmányos életünk helyreállításának 30-ik évfordulóját ünnepelhetjük meg. E nap képezi egyszerűsmind kiinduló pontját hazánk újabb belélete társadalmi mozgalmainak, melyek kezdetben nehézkesen, néha téves utakon, itt-ott helytelen felfogással, de később leküzdve a nehézségeket és mind szélesebb tért ölelve fel — diadalmasan haladtak előre. Az alkotmányos szabadság életet, fejlődést, haladást keltő napjának sugari behatoltak a nagy magyar közélet minden rétegébe s a nemzet hatalmas erőfeszítéssel igyekezett helyre pótolni azon mulasztásokat, melyeknek sokszor magunk voltunk okozói, de még többször a hazánkra nehezdedő politikai körülmények. (Helyeslés a jobboldalon).

Én nem akarok a fölött vitatkozni, hogy a szellemi és anyagi téren elért eredményeket az 1867. évi kiegyezés folytán, vagy — amint a t. ellenzék egy része állítja — annak dacára értük el. Beszélnek a kétségbe vonhatatlan tények. Hiszen ha visszatekinünk az 1867. év előtti magyar társadalmi közéletre, a magyar tudományosságra, költészetre, festészetre, a magyar hírlapirodalomra és színművészetre — tisztelttel és csodálattal hajolunk meg azon fényes nevek sorozata előtt, kik dicsőséget szereztek ezen Géniusnak; de ha elfogulatlanul tekintünk ezen Géniusnak 1867. utáni működésére, lehetetlen örömteljes bámulatunkat eltilkolni azon emelkedés felett, melyet szabadságának érzetében hatalmas szárnycsapásaival felmutatni bír. (Helyeslés jobbfelől).

Az, ki e kornak oknyomozó történelmét gondos kutatás nyomán meg fogja irni, bizonyára reá fog mutatni a szabadság hatásának rendkívüli erejére, de reá fog mutatni a magyar nép fényes erényeire is, melylyel a szabadsággal élni tudtak s mert ami emberi, az ritkán lehet hiba nélkül — reá fog mutatni a hibákra is, kutatva, vajjon azok a magyar nép faji, jellemi eredendő sajátságai, avagy más népek példaira utalva — a rohamosan terjedő műveltség eszméinek rosszul értelmezett, téves hatásából ereunak-e? (Halljuk! Halljuk!)

Hogy a haladást oly téren igazoljam,

galmával . . . Nos, én hiszek férfias szavának, akármilyen értelme legyen annak, mert szeretem és mert bátornak gondolom magamat a spleen legyőzésére, mely egész hatalmában tartja . . . Az én szívem egész átalakító hatással lesz fáradt idegzetére és ugy-e, Béla, szeretni fog? . . .

A fiatal ember — harmincz év körüli intelligens vonásu és választékos öltözötű férfi — oly különösen mosolygott.

— Köszönöm Jolán, hogy ennyire bizik bennem, — szólt — tehát boldogok leszünk és én is! . . . Valami gunyos nyomatékat adott az utolsó szavaknak.

Aztán megcsókolta, hogy a leánya arcát előnté a vér és pillái rebbentek, majd ideges gyorsasággal váltak el.

— Holnap beszélék a mamával, Jolus. Jó lesz?

— Igen, ujjongott a leány.

— Mennem kell. Még egy csókot, Jolán, egy utolsót! . . .

— Béla, szeretem és boldog vagyok.

A fiatal ember, mintha kergették volna, csaknem futva távozott a házból és végig sétált zavaros agygyal, esztelen gondolataival a hús esti levegőn. Láz élezte ki a vérért és forróságtól kábult volt. Tunódott. Ez tehát a szerelem? . . . Ez a fájó nyilalás, mi a szívébe szur és idegessé teszi. Elfogta a kétség, pesszimiztikus gondolatai üzték, kergették. Unta ezt is, mi új volt előtte és szokatlan. Még érezni vélte az úde leányajknak illatos csókjait, mely égette rég elperzselt, vértelen ajkait. Boldognak érezte

magát egy pillanatra. Szinte hinni vélte a fiatal leányka érzelmének átalakító erejét.

Utjában temetéssel találkozott. Elől haladt a pap fehér ornátusban, közönyösen, hidegen. Egy boroshangu kántor fals, hamis hangon énekelt dalt a másvilági életéről, hová a halott most lassan költözködik, a családtagok sirása mellett és a közönség részvéte közepette.

Tornélyi Bélát, a duszgazdag földbirtokost, meglepte a gyász-pompa. Mióta apját eltemette, még nem látott temetést ily közéről. Ingerelte a menet és gondolkodóba ejtette. Vajjon a másvilágon megvan-e az a boldogság, melyet keresett?

Adhat-e a sir öle néma, hamisítatlan, csendes, nyugodt életet? . . .

Megpróbálta.

És mikor egy szép szőke, liliomarczu leányka piruló arcczal tárta fel az anyjának szíve-rejtett boldogságát, mely dobogásban tartotta szívét és lényét büvöletes varázsszal tölté el annál a tudatnál, hogy szereti őt az ünnepelt és körülrajongott férfi, addig az a következő pár szót írta egy névjegyére:

„Bocsásson meg, Jolus, de nem tehettem másképp . . . Béla.“

És golyót röpített agyába, egoista szívvel csak a maga nyugalma keresve, nem törődve azzal, hogy talán tönkretesz egy naiv ártatlan gyermek-leány szerelmes szíve misztikus illúziót . . .

9.
mely
lönö
leti
sada
az eg
menny
ben
önma
szaba
Peld
mege
sunk,
elégg
60 év
Szech
azok
volt:
négys
dett
számu
het n
gon i
közseg
iparos
lamely
és kö
módon
gálato
nosodá
köteles
De
hatalm
munká
tartás,
nemzet
meltán
és jóka
tom ez
figyelme
1875.
letek
megáll
szempon
let cze
sodszor
jótékony
melyek
alapítvá
Ezen ha
állami f
autonom
felelő
czélra
oly kiv
felekez
pitványo
1723 és
nek. (Él
T. ház
ban kivá
lasztási
tudomra
részéről
minő néz
gáéna
hozatala
tással is,
magyarul
vallom,
változott
nek a m
nül áll e
is, de vaj
tal vinnó
sek voltak
sággal jár
között? B
tisztikai a
között az

melyre a belügyminiszterium ügyköre különösen kiterjed engedélyezési és felügyeleti jogánál fogva, rámutatok a modern társadalom egyik legérdekesebb fejleményére: az egyleti életre. A társulási szabadság eredménye ez, mely annál fokozatosabb mérvben egyesíti a szellemi és anyagi erőt az önmagában gyenge egyének javára, mennél szabadabb és elevenebb a politikai közélet. Például hozhatom fel, hogy amíg e századot megelőzőleg csak 55 egyletről van tudomásunk, — abból is 10 lövészegylet volt, ami eléggé jellemző a korra — amíg e század 60 éve alatt csak 430 egylet alakult főleg Szechenyi gróf hatalmas buzdítására, és azok száma 1867-ben összesen csak 919 volt: e szám a következő évtizedben megkétszereződött, 1878-ban 3995-re emelkedett 29 millió forinttal, s mostani számuk jóval felül van a 7000-en. Azt lehet mondani, hogy alig van Magyarországon intelligens ember, sőt hazánk számos községében az egyszerű, értelmes földesek, iparosok között is alig akad olyan, aki valamely egyletnek, társulatnak tagja ne lenne és közvetve vagy közvetlenül ne hatna ily módon a közéletre, megbecsülhetetlen szolgáltatást a közmivelődésnek, közvagyonosodásnak, vagy az emberbaráti nemese kötelességeinek. (Helyeslés jobbfelől.)

De éppen azért, mivel az egyletek oly hatalmas részt vesznek a társadalmi közélet munkájában, mivel az egyesülés, az összetartás, a közszellem fejlesztése folytán a nemzetnek oly nagy szolgáltatásokat tesznek, méltán felhívják az állam kiváló figyelmét és jóakaró gondoskodását. Szükségesnek tartom ez okból felhívni a belügyminiszter ur figyelmét először arra, hogy méltóztassék az 1875. évi szabályzatot úgy az egyletek alakulási módzatainak részletesebb megállapítása, valamint az állami magasabb szempontokból szükséges hatósági felügyelet czéljából alapos revízió alá venni. Másodsor arra, hogy köztudomás szerint vannak jótékony egyletek, közmivelődési társulatok, melyek kezelésére jelentékeny hagyományok, alapítványok bizatnak meghatározott czélra. Ezen hagyományok, alapítványok biztosítása, állami felügyelete és kezelésének, az egyleti autonómia megőrzése mellett, valamely megfelelő módon való ellenőrzése, mint közczélra szolgálónak, nézetem szerint éppen oly kívánatos, mint például az egyházak, felekezeti intézmények kezelése alatti alapítványoknál, amelyekre nézve az 1715, 1723 és 1790—1. évi törvények intézkednek. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

T. ház! A lefolyt évek költségvetési vitáiban kiváló helyet foglalt el a képviselőválasztási jog kérdése; de ha nem tévedek, tudomra még eddig nem tetetett egy párt részéről sem oly értelmű indítvány, mint a minő nézetet a t. közjogi ellenzék most magáénak vall: az általános választási jog behozatala tekintetében, habár oly megszorítással is, hogy csak az lehessen választó, aki magyarul olvasni és írni tud. Beismerem és vallom, miszerint a közélet fejlődése s a változott viszonyok új törvényeket követelnek a meg nem felelők helyébe. Föltétlenül áll ez az 1874. évi XXXIII. t. czikkre is, de vajjon ha a revíziót azzal a módozattal vinnók keresztül, amint ajánlani szivesek voltak, teljes igazsággal és méltánossággal járnánk-e el mostani körülményeink között? Bizony nem! Hiszen a legújabb statisztikai adatok szerint, hazánkban a férfiak között az olvasni és írni nem tudók száma

most is 40—60 százalékot tesz. (Igaz! Ugyvan! jobbfelől.) Ha pedig, a magyarul olvasni és írni nem tudók számát vesszük, az arány még rosszabb. Már pedig bármennyire szeretnők is, hogy e hazában mindenki értse szóval és írásban az állam nyelvét, azt mégis örömmel kell beismernünk, hogy a nem magyar nemzetiségűek között is elegendő vannak, akik hazafias érzelműek s azon kívül úgy a becsületes keresményük után fizetett adóval, mint katonai szolgálattal eleget tesznek a haza iránti kötelességüknek; hát helyes volna-e ezzel szemben megfosztani őket most élvezett választási joguktól? Magam részéről a fokozatos fejlődésnek lévén barátja, teljes bizalommal belenyugszom a belügyminiszter urnak a választói jogosultság kiterjesztése tárgyában tett nyilatkozatába, természetesen taláiban azon következményt, hogy ezzel kapcsolatban a választókerületek új beosztása is bekövetkezik, amit meg kell hogy előzzön a jó közigazgatás érdekében is némely törvényhatóságok területének kellő kikerekítése s esetleg új törvényhatóságok szervezése.

T. ház! Az előbb is kiemelttem annak szükségét, hogy egyes, a mai viszonyoknak és körülményeknek meg nem felelő törvények revízió alá véssenek, s ha kell, megfelelő új törvényekkel pótolassanak. Például hozhatom fel e tekintetben a közegészségügy rendezéséről szóló 1876. XIV. törvényczikket. Ugyanis a törvényhatósági, járási és községi orvosi teendőik és kötelességeik oly annyira megszorítottak és a felelősség oly annyira terhesé vált az orvosi személyzet csekélyége és a javadalmazás gyöngesége miatt, hogy alig lehetséges ily nehéz körülmények között elvárni, hogy az illetők orvosi működésüket egész mérvben mindig teljesíthessék. Én a legnagyobb nyomorúságot látom e tekintetben, és látom azt, hogy a csekély fizetés és a rendkívül nagy felelősség következtében a pályázatok hónapokon keresztül eredménytelenek maradnak és igen sokszor megtörténik, hogy nagy intelligenciájú vidékek, sőt egész járáások lakossága több ízben küldöttsegíleg volt kénytelen a vármegyéhez fordulni, hogy ily nyomorúságosan elhagyatva ne legyenek. És daczára annak, hogy úgy az egészségügyi, mint más lapokban is a pályázatokat kihirdették, az illető állomásra csak hónapok múlva lehetett megfelelő egyént találni. Vegyük fel már most, t. ház, hogy kolerikus, vagy más ragályos betegségek terjedése alkalmával, — mint a legközelebbi években meg is történt — midőn a közönség nagyobb mértékben szorul orvosi segílyre, mi módon segíhet magán? Kénytelen, a 3—4-ik városból, sőt néha még távolabbról is drága pénzen hozatni magának orvost és sok esetben, ha ott is el vannak foglalva az orvosok, miután számuk ott is rendkívül csekély, megtörténik, hogy még ez az áldozatkészségük is kárba vész.

Épp ezért nem volt talán felesleges kijelenteni azt az óhajtatásomat, — mely a közönségnek is óhajtatása — hogy maga a közegészségügy rendezése ne körtessék össze az állami adminisztráció várható rendezésével, ne várjunk addig, míg az állami adminisztrációra vonatkozó nézetek és törekvések bizonyos megállapodásra jutnak, hanem belátván a szükségét, törekedjünk a közegészségügyi adminisztrációt mielőbb rendezni, ha kell, áldozatok árán is.

Igen t. előttem szólott t. képviselőtársam Eötvös Károly egész beszéde általában a

törvényhatósági adminisztráció állomásátával foglalkozik és igen sajnálom, hogy ő az adminisztráció állomásátára irányuló törekvéseket úgy szólván kizárólag csak arra vonatkoztatja, hogy azok az elvek, azok a nézetek és törekvések pusztán teoretikus professzorok műveiből lettek összeszedve.

Hiszen, t. ház, ez az elmúlt 30 év, mondhatni, nem volt egyéb, mint a gyakorlati tapasztalatok gyűjtésének, az elvek tisztázásának ideje arra nézve, vajjon az állami adminisztráció mily arányban, mily terjedelemben, mily közegek bevonásával történhetik meg és vajjon mily mértékben tarthatatik fenn a törvényhatóságok autonómiaja?

Mert hiszen éppen az, amit oly rendkívül méltóztatott hangsúlyozni, a törvényhatóságok autonómiájának csorbitása, azt hiszem, egyáltalában nincs tervbe véve.

A törvényhatóságok befolyása a közigazgatás menetére és ellenőrzésére nem fog kisebbülni szenvedni.

És abban az esetben, ha az állami adminisztráció tényleg behozatik, bizonyos vélemény-különbséget egyelőre feltétlenül fog okozni az, hogy vajjon a törvényhatóságok által hozott határozatokat kinevezett vagy választott tisztviselők fogják-e végrehajtani, de azt hiszem, hogy amennyiben ezen határozatok jól és pontosan hajtatnak végre, ez végeredményben különbséget tenni nem fog.

Mert hiszen nem ismerjük ugyan azokat az elveket és nézeteket, amelyeket a belügyminiszter az állami adminisztráció behozatala tekintetében cynosurául maga elé szabott, de mivel ismerjük a belügyminiszter ur életének eddigi működését, amely legnagyobb részben a törvényhatóságok körében folyt le, azt hiszem, feltehetjük, fel kell tételeznünk, hogy ő a törvényhatósági életnek autonómiáját, ezen autonómiának életrevalóságát és tevékenységét ismeri és becsüli annyira, hogy azt nem kisebbíteni, hanem ellenkezőleg emelni akarja. (Helyeslés jobbfelől.)

Ezek után, mélyen t. ház, fentartván magamnak, hogy az egyes részleteknél is megtehessem a magam észrevételeit, a költségvetést elfogadom. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Választási mozgalom.

Lukács László pénzügyminiszter egri mandátumának verifikálásával üresedésbe jutott vármegyénk abrudbánya-vevesspataki kerületének képviselői mandátuma is. E kerület volt kiváló képviselője nehéz szívvel mondott le régi kerületéről; de az országos politika kényszeríté őt, hogy egri megbízatását tartsa meg. Abrudbányán tehát ujjalag képviselőt kell választani, és mi örömmel jelezhetjük, hogy a választó-kerület intelligens, derék polgársága már megegyezésre is jutott a jelölt személyében, és választása egy minden tekintetben arra érdemes egyénre esett, ki Lukács László örökét méltóan fogja képviselni. Ugy Abrudbánya, mint a szomszédos Vevesspatak választói Lukács László lemondásának hírére értekezletet tartottak és azon egyhangulag és lelkesedéssel képviselőjelöltnek Perczel Bénit, a szabadelvű párt ezen régi, tevékeny és hasznos tagját jelölték.

Perczel Béni jelöltetését köszönettel elfogadta és így közelebből már a szabadelvű párt ezen oszlopos tagja vármegyénk egyik kerületét fogja az országgyűlésen képviselni.

Sajnos, a népszerű jelölt jelenben nagy betegen fekszik a fővárosban és a választás előtt nem is jelenhet meg választói körében, hogy az iránta tanúsított megtiszteltetést megköszönje; de mint értesülünk, felgyógyulása után első kötelességének ismerendően választó kerületét meglátogatni; gondoskodott azonban már most is arról, hogy politikai felfogását és követendő országgyűlési működésének irányelveit választói megismerhessék. E célból felkérte Lukács Györgyöt, a kerület volt képviselőjelöltjét, hogy helyette, a választók előtt, politikai elveit megismertesse. Lukács György készségesen fogadta el a megbízatást, mert maga is személyesen ohajtotta az abrudbányai és verespataki polgárságnak megköszönni azon megtiszteltetést, melyben az ősz folyamán őt részesítették, midőn a képviselőjelöltséget neki felajánlották; de melyet jelenleg, változott körülmények folytán, el nem fogadhat. E kettős megbízatásnak eleget teendő, e hó 25-én ment le Abrudbányára Felszeghy Sándor anyakönyvi felügyelő és dr. Ebergényi Sándor — munkatársunk — kíséretében és két napi ott időzése alatt a kerület mindkét központján megjelent, hogy egyrészt a maga nevében köszönetet mondasson, másrészt, hogy Perczel Béni és a szabadelvű párt politikai hitvallásáról szólhasson.

Hétfőn este érkezett Lukács György, kísérelével, Abrudbányára, hol a város határán Abrudbánya érdemes és tevékeny polgármestere, a szabadelvű párt elnöke: Boér Béla fogadta őt a város és a szomszéd Verespatak számos választó polgárának jelenlétében. A polgármester szívélyes üdvözlő szavaira Lukács György, kit e nem várt figyelem láthatólag nagyon kellemesen érintett, pár köszönő szóval válaszolt, és a polgárság által kíséreltetve hajtatót a polgármester lakására, hol szállása volt. Már ez este alkalma volt Abrudbánya városának számos intelligens polgárával megismerkedni, mert a páratlan vendégszerető házi gazda Abrudbánya díszes társadalmának számos tagját hívta magához, és a kitűnő ellátás mellett az érkezett vendégek pár kellemes órát töltöttek el élénk társalgás közben. A kitűnő borok és pezsgő mellett nem egy pár szellemes és nyomatékos tósztt élénkítette a különben is kedélyes társaságot.

Másnap az abrudbányai választó polgárok az új városháza díszes nagytermében értekezletet tartottak, melyre küldöttségileg hívták meg Lukács Györgyöt is, ki megjelenve, Boér Béla pártelnök üdvözlője után egy tartalmas, szép beszédben ecsetelte politikai viszonyainkat; majd meghatottan mondott köszönetet az őt az ősz folyamán ért megtiszteltetésért. Felolvastatott Lukács László pénzügyminiszter, volt képviselő bucsuzó levele is, melynek szívélyes szavai mélyen meghatották a jelenvöltoakat. Az értekezlet ez alkalommal is egyhangulag kimondotta, miszerint Perczel Béni jelölti és tántoríthatatlanul kitart mellette. Az értekezlet folyamán értesültek a jelenlevők, miszerint bizonyos beszámíthatatlan egyének a kolozsvári Ellenzék-ben egy állítólag abrudbányai nök által aláírt levelet tétettek közzé, melyben felszólítatják Perczel Béni, hogy a jelöltséget ne fogadja el, mert az abrudbányai nök mást akarnak; és ha ennek dacára Abrudbányára jönne, ellene piszkos merényletet fognak elkövetni. A levél tartalma, irányára arra vall, hogy a levelet valamely konyhai cseléd írhatta, mert intelligens nő olyat nem

ír; az értekezlet — e levéllel szemben — tekintve, hogy az első sorban is Abrudbánya intelligens társadalmának nőit sérti, megvetését és visszatetszését fejezte ki; másrészt, mivel jogosulatlanok által iratott és beszámíthatatlan egyének által, mint minden politikai izléssel ellenkezőt, megvetéssel utasítja vissza.

Az értekezletet fényes banket követte a „Detonata” szálló nagytermében, melyen részt vett Abrudbánya városának minden egyes választó polgára párt- és nemzetiségi különbség nélkül, ugy a szomszédos Verespatak számos polgára és mely a legkedélyesebb hangulatban a késő délutáni órákig tartott.

Délután Verespatakára ment ki Lukács, kísérve számos választó által; itt a kincstári bánya szájánál Jáanky Kálmán, e község intelligens és fáradhatatlan derék előjárója, fogadta és üdvözölte a volt képviselőjelöltet és Perczelnek méltó képviselőjét. Este Moldován Lajos pártelnöknél volt fényes vacsora, melyen résztvett Verespatak mondhatni majdnem egész intelligenciája és épp ugy mint előző este Abrudbányán, itt is a kitűnő vacsora és borok mellett számos szellemes tósztt fűszerezte a késő éjjeli órákig tartó kedélyes vacsorát.

Másnap a verespataki választó polgárok tartották meg értekezletüket az új községi háza fényesen berendezett nagy termében; ide is küldöttségileg hívták meg Lukács Györgyöt, kit megjelenésekor Jáanky Kálmán üdvözölt és kért fel a szólásra. Lukács szókott előkelőségével fejtette ki a szabadelvű párt programját, majd hálásan köszönte meg a verespataki polgárok bizalmát. Moldován Lajos, a szabadelvű párt elnöke, e párt nevében köszönte meg Lukácsnak megjelenését és biztosította őt e pártnak tisztelete és ragaszkodásáról, egyben felkérte őt, a párt üdvözlőjét Perczel Béni előtt is tolmácsolni.

Az értekezletet fényes ebéd követte Imreh Károly járási főszolgabíró házában. Mint rendesen, itt is a házi gazda szíves vendéglátása, a valódi magyar vendégszeretethez való részesítés és a társaságot a legjobb kedélyhangulatba hozta, és midőn a késő délutáni órákban asztalbontásra került a sor, majdnem fájó szívvel hagyta el a díszes társaság a vendégszerető házat.

A verespataki értekezlettel végét érte a választási mozgalom politikai színézete, de Boér Béla, Moldován Lajos, Imreh Károly gondoskodtak továbbra is arról, hogy Lukács György felejthetetlen emlékekkel távozzék körükből, visszaemlékezve mindig e speciáliter bányász-vidék erkölcsökben oly gazdag polgárságára.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Koss Józsefet valóságos bányatanácsossá s a zalathnai főbányahivatal főnökévé nevezte ki.

— **Asztalos Ilonka és Váró Jolán** kisasszonyok, társas-köreink kedves tagjai, a helybeli ev. ref. tanítóképző-intézetnél magánuton osztályvizsgálatokat tévén, f. január hó 4-én és folytatólag igen szép eredménnyel tanítóképesítő vizsgálatokat tettek és elemi iskolai tanítónői oklevelet nyertek. Gratulálunk a szorgalmas kisasszonyoknak!

— **Az alsófehérvármegyei** gazdasági egyesület február hó 4-én délelőtt 10 órákor a vármegyházánál választmányi gyűlést tart. Tárgy: A szervezendő közös

csikólegelő ügyében hozandó határozat. Tekintve a tárgy fontosságát, felkérjük ez uton is a választmányi tagokat a gyűlésen való szíves megjelenésre.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Gyulafehérvár szab. kir. város nagyérdemű polgármesterét, Novák Ferencz kir. tanácsost. Fia, a 17 éves Endre, f. hó 29-én délután 1 órákor hirtelen elhunyt. Városszerte a legnagyobb részvétet keltette a lesújtó hír, mely a szerető szülőket egyetlen fioktól fosztotta meg. Fogadják a mélyen sujtott szülők a mi őszinte részvétünket is.

— **Gyászhir.** Özvegy kibédi Péterffy Lászlóné sz. Trautenbach Anna a maga, valamint az alólírottak s számos rokon nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a hű és jó férj, a gondosan szerető apa, a kedves testvér, após, nagyapa, sógor és rokon kibédi Péterffy László, alvinczi nyug. evang. ref. lelkész, volt 1849—1849-ki honvéd, élete 78-ik, boldog házassága 44-ik és papsága 48-ik évében f. hó 26-án hosszas szenvedés után végelegyengülésben elhunyt. Egy emberséges emberrel ismét kevesebb van! Szeretettel hirdettel egész életeden át, áldozó szeretettel vettél körül mindenkit. Buzogtál a hazáért s hívó szavára elhagytad az ige hirdetését, hogy nyugalmasabb időben ismét evangéliumot vehess kezébe a kard helyett. Egész ember voltál tele szent lelkesedéssel, igaz törekvéssel: annál nagyobb, annál pótolhatatlanabb irt hagytl szeretteid szívében. A boldogult hült tetemei f. hó 28-án d. u. 2¹/₂ órákor fognak örök nyugalomra helyeztetni. A kegyelet és emlékezet virraszt sírod felett; legyen álmód csendes a hosszú szenvedés után s legyen könnyű neked a föld! Alvincz, 1897. január 26. Gyermekai: Péterffy Kornélia férj. Novák Gyuláné és gyermekai, Péterffy László és neje és gyermekai, Péterffy Kálmán és neje s fia, Péterffy Jolán férj. Tókos Zsigmondné és gyermekai, Péterffy Albert és neje s gyermekai, Péterffy Etelka férj. Wagner Sándorné s gyermekai, Péterffy Dezső. Testvérei: Péterffy Julia özv. Solymosy Józsefné, Péterffy Károly, Péterffy Lina férj. Koncz Józsefné és fia, Péterffy Pál és leánya, Péterffy Dénes és neje s gyermekai. Özv. Városfalvy Mőzesné sz. Kocsis Rozália, rokon

— **Öngyilkosság.** Özvegy Langner Róza szül. Hajn, Cseresznyés Gyula nagyenyedi adótárnok rokona, e hó 29-én délután 5 órákor lakása ajtókilincsére felakasztotta magát. Mikor észrevették, már eszméletlen állapotban volt; gyorsan levágták, azonban, dacára a gyors orvosi segítségnek, meghalt.

— **Megtámadott ügyvéd.** Kerekes Mihály nagyenyedi ügyvéd irodájába e hó 28-án délután két jól bepálinkázott oláh atyafi erőszakkal behatolt és az ügyvédre felemelt kezekkel követeltek holmi irásokat és pénzt. Az ügyvéd nagy nehezen kitesz-kolta az atyafiakat az utcára, hol az éppén czirkáló rendőr, több rendőr segítségével, bevitte a részeg klienseket a városi fogdába.

— **Rakonzátlan iparos.** Pálfi Sándor nagyenyedi kötélverő e hó 28-án az udvarán lakó Nagy Károly kollégiumi szolgálójával összeveszvé, azokat agyba-főbe akarta verni dühében, úgy, hogy csak több rendőr közbejöttével ment el a kedve a verekedéstől, amikor is hűvökre került a város tömlőczébe. Azonban a tömlőczében sem szűnt meg a verekedő kedve. A szolgálatot teljesítő rendőr, Ilyés, Ferencz, ugyanis,

azon szándékából, hogy gyújtson tüzet, be- ment a zárkába, amikor is Pálfi egy felka- pott fadarabbal úgy fejbe vágta a rendőrt, hogy rögtön a padozatra esett és ő ezalatt elillant a börtönből. Azonban nem késett a rendőrség sem, mert mihelyt tudomást vett erről az esetről, azonnal több rendőr ment Pálfi elfogására, de nem találták meg se- hol. Ekkor a helybeli csendőr-őrs két járőre lett kiküldve az elfogás végett, akik meg is találták egy fogadóban Pálfit csendesen borozgatva. A csendőr-őrs azonnal át- szolgáltatta a rendőrségnek, honnét a rend- őri kihallgatás után a kir. járásbíróshoz lett átkisérve a magáról megfellebbezett iparos.

— **Meghívó.** A felvinczi férfi-dalegylet folyó évi február hó 6. napján a nagy ven- déglő helyiségében saját zászlója javára Horváth Péter karnagy vezetése alatt tánc- czal egybekötött zártkörű dalestélyt rendez. Belépő-jegy személyenként 2 korona. Család- jegy 4 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kez- dete este 8 órakor. Műsor: 1. Népdal-egy- veleg. Szentirmay E.-től, előadja a férfi-dal- egylet. 2. A pásztor ideálja. Kettős cim- balom-kisérettel. Éneklő: Horváth Péter és Benke István, kíséri: Schiessel István. 3. Szaval: Keresztes Nelli k. a. 4. Bordal. Goll Jánostól, előadja: a dalegylet. 5. Mazurpolka. Zsavszkovszki Edétől, zenekisérettel előadja: a férfi-dalegylet. 6. Bordal. Szügyi Józseftől, zene és harmonium kísérettel előadja: a férfi-dalegylet. 7. A volapük monolog. Gabá- nyi Árpádtól, előadja: Mátyás Jenő. 8. Rá- kóczi-induló, éneklő a férfi-dalegylet.

— **Uj császári és kir. czim.** Különös furfangja van egyes hirdető czégeknek. Egy erfurti magkereskedő nagyban üti a dobot, hogy ő e r f u r t i császári és kir. udvari szál- litó. Tudunkkal ilyen nem létezik, mert az illető Schmidt S. C. czég csak a német csá- szári és kir. szállító czímet használhatja, tehát úgy látszik, a magyar közönséggel ügyesen akarja tudatni, hogy ő a mi udva- runk szállítója. Ha a czég kizszoigálása is ilyen szolid alapra van fektetve, akkor nem nagy bizalma lehet közönségünknek az erfurti magvakhoz.

— **A topánfalvai magyar olvasókör** ifjúsága a kör pénztárának gyarapítására saját helyiségében 1897. évi február hó 6-án táncczal egybekötött zártkörű társas-estélyt rendez. Belépődíj személyenként 2 korona, családjegy 4 korona. Kezdeté esti 8 óra- kor. Felülfizetéseket a kör köszönettel fog- ad s azokat hirlapilag nyugtázza.

— **Forgatható palota.** A francia technikusok már néhány esztendő óta azon török a fejüket, hogy az 1900-iki párisi vil- lágkiállítás számára egy az Eiffeltoronyhoz hasonló reklámpületet kitaláljanak. Különös buzgalmat fejtett ki ebben a tekintetben egy Devic nevű mérnök és általános a né- zet, hogy csakugyan kitalálta azt, amire annyian pályáznak. Több terve annyira nagy- szerű volt, hogy az óriási költség miatt nem lehetett a kivitelre gondolni, most azonban benyújtotta egy 115 méter magas, hatszögletű acéltorony modelljét, amelynek diszét nikeltől, alumíniumból és fayence-ból tervezi. Csodálatos szép volna az egésznek látképe éjjel, amikor huszezer villanyos izzó- lámpa borítaná el az épületet. A huszonnégy emeleten mindenféle érdekes tárgy volna kiállítva, több vendéglő és kávéházzal, ma- gában a tornacsucsban egy orgona és hatvan- négy harangból álló harangjáték. Az egész

torony a saját tengelye körül fordulna meg óránként és az erkélyen a könnynyomdászat, a léghajózás és távirás szimbolikus alakjai lesznek fölállítva. A torony csúcsáról mesz- szire nyúlna kilátás, de még az alább fekvő étkező helyiségekből is át lehetne tekinteni az egész kiállítás látképet. A torony legma- gasabb pontján Franciaország jelvénye, az öt méter magas gall kakas, lesz fölállítva és éjjel ezerkétszáz izzólámpa világítaná meg. Majdnem bizonyos már, hogy a kiállít- ás bizottsága jóváhagyja Devic tervét.

— **Az ideai farsangon** igen dívatos művirág ruhadiszeket a legnagyobb válasz- tékban és legszebb kivitelben Rieger Mór budapesti művirágkereskedő (Szer- vita-tér 5. sz.) szállítja a legjutányo- sabbban.

Meteorológiai jelentés jan. 27-től jan. 30-ig.

Nap	Óra	Lég-nyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
27	7	60.4	-2.9	NW ₃	3	—	
	2	60.7	-0.1	—	1	—	+0.4 - 9.2
	9	62.3	-6.0	—	0	—	
28	7	63.9	-9.2	NW ₆	6	—	
	2	61.7	-3.6	N ₃	10 * 1.6	—	-3.2 - 9.2
	9	58.5	-5.0	W ₃	10 * 3.1	—	
29	7	57.0	-4.0	—	10	—	
	2	56.7	-1.0	N ₁	5	—	-0.0 - 7.2
	9	59.0	-4.3	—	10 * ny.	—	
30	7	59.2	-6.2	—	9	—	
	2	—	—	—	—	—	
	9	—	—	—	—	—	

Kilátás: Enyhe és havazásra hajló idő.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C°. fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borlat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milli- méterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Apróságok.

Diplomácia és lóvásár.

Ezt a két egymástól különben meglehe- tősen eltűnt fogalmat Bismarck hozta köze- lebb egymáshoz egy beszédben, amelyet 1850-ben tartott. A drasztikus hasonlatot a következő keretben nyújtotta akkori kép- viselőtársai ak:

„Mint legcsekélyebb követelést állították fel, hogy a kamaráknak a diplomáciai tár- gyalások folyamában legalább a maxi- muma annak mondassék el, amin a kor- mány nem mehet túl, amikor idegen hatal- makkal tárgyal. Nen tudom felfogni, hogyan követelhet a minisztériumtól ilyesmit valaki, aki ismeri a diplomáciai tárgyalásokat. Minden ember, aki valaha lóvásárban el- járt, óvakodni fog, nehogy az alkudozás köz- ben egy harmadiknak elmondja, melyik a legnagyobb ár, amit adni szándékozik, mert az ő maximuma nyomban megfelelne az eladó minimumának. Azt hiszem, hogy ez a hasonlat teljesen megmagyarázza a hely- zetet.”

Erre az erőteljes hasonlatra az ellenzék részéről valaki így válaszolt:

— Lehet, hogy Bismarck urnak az ő sa- ját szempontjából igaza van, de ne vegye

rossz néven tőlünk, ha mi mégis különbsé- get teszünk a kormány által megbízott dip- lomataik és a lócsiszárok között.

A földmivelés támasza.

Alfred Capus legújabb tréfájában azokkal a földmivelőkkel foglalkozik, akik minden áron el akarják venni gyermekeiket az eke mellől. A derék vidéki gazdaember megszó- litja képviselőjét:

— Képviselő ur, hej képviselő ur!
— Jó napot, barátom, válaszol a képvi- selő, — miben lehetek szolgálatára?
— Nem tetszik már engem ismerni?
Egyike vagyok a választóinak, még pedig a javából.
— Már most emlékszem és igazán ör- vendek.

— Elhiszem, hogy örvend! Nem is találni mindennap ilyen választót... Tetszik tudni, van egy fiam...

— Nagyon derék! Legyenek is fiai mi- nél többen és neveljen valamennyiből jó választót.

— Ami ezt illeti, ebben a tekintetben nem lesz hiány. Az egész család elvű és ha valamikor az asszonyok megkapják a szavazati jogot, ők is tudják majd, hogy kire szavazzanak... Ami pedig a fiamat illeti, épp most bocsátották el a katonaság- tól. Mondhatom, hatalmas egy fiú.

— Annál jobb! A földmivelésnek szük- sége van az erős férfiakra.

— Ugy mondják... De nem szeret- ném, ha fiam paraszt is volna. Nincs hozzá való hajlandósága, azonfelül pedig magam is óhajtanám, hogy különb legyen az apjánál.

— Vajjon?... S minek szánta?
— Magam sem tudom, de semmi esetre sem földmivelőnek.

— Végzett tán iskolát is?
— Meghiszem! Mindig ő nyerte el az első díjakat.

— Mit szólna ön egy jó hivatalhoz?
— Nem volna éppen rossz. Hivatalnok, vagy éppen...

— Bökje hát ki, hisz látja, hogy megért- jük egymást.

— Hivatalnok, vagy pedig inas... Az egyik vagy a másik... Nem határoztunk még ebben a tekintetben.

A specialista.

A következő szellemes aprósággal figu- rázza ki Alfred Capus a Figaróban az ugy- nevezett szocialista szakértőket:

Egy képviselő hazatér a kamarából és el- beszéli a feleségének, hogy mily nagy si- kere volt a lefolyt ülésben. Az asszony nem tud hová lenni örömeiben.

— Igazán olyan nagy sikered volt?
— Óriási! Bebizonyítottam nekik, hogy Franciaország a legjobb uton van egész- tengerészeti erejét elveszteni.

— S elhitték?
— Hogyne, amikor elősoroltam mindazo- kat a hajókat, amelyek harczerképtelenek ten- geri utközlet esetén?

— Sokan vannak?
— Több, mint a fele az. Említettem olyan hajókat is, amelyeknek nevére maga a mi- niszter sem emlékezett.

— S mit mondott?
— Elrömlt, mert én számadatokat is hoztam fel. Óriási mennyiségű számokkal támogattam állításaimat. Lerajzoltam, hogy milyen lesz a jövő tengerészete. A kamara magánkivül volt lelkesedésében és kevés- híja, hogy meg nem buktattam a kormányt.

— Ez volt tehát a legnagyobb szónoki sikered?

— A legnagyobb, amit parlamenti szónok egyáltalában elérhet . . . Igaz, nehogy elfelejtsem . . . Kétheti szabadságot kértem, Toulonba megyünk.

— Toulonba? Minek?

— Képzeld csak, a mai napig még nem láttam tengeri kikötőt.

Közgazdaság.

Mezőgazdasági termelés 1894. és 1895. évben.

(Folytatás.)

Az 1895. év időjárása nem volt annyira szeszélyes, mint az előző 1894. évé; ezen év jellege a nedves időben nyilvánult. A korai erős tél és nagy havazások, melyek már a tél elején bekövetkeztek, a vetéseknek bőséges takarót nyújtottak; de a csakhamar beállott enyhe időjárásban a vetések a hó-takarótól felszabadultak és fejlődni kezdtek. Közel három hétig tartó enyhe időjárás után, ismét minden átmenet nélkül, zord, hideg időjárás köszöntött be, s országszerte oly nagy havazások álltak be, hogy a hó néhány nap alatt egyes vidékeken, részben hófúvás következtében is, 1—1½ méter magasan fektűt; márczius hó derekán a hó magassága országos átlagban meghaladta a 60 centimétert.

Ez a nagy és hosszantartó tél volt oka, hogy a gyengébb növényzet, főképp a repce, tökéletesen kipállott; a vetés-vesztesség, amint már április hóban látható lett, egyes vármegyékben 25—30% is volt s országos átlagban a roznál megközelítette a 15%-ot, a búzánál az 5%-ot.

Jégeső körülbelül harminczszor pusztított 1895-ben az ország különböző vidékein. Felhőszakadás és záporok is nagyon gyakoriak voltak 1895-ben, és így még azok a vetések is, amelyek kitünőenefejlődtek, közvetlenül az érés előtt hanyatlani kezdtek.

Az egyes vidékek termései közt igen nagy volt az eltérés, főleg a felvidéken. Az Alföldön, főképp a Tisza, Maros szögén és a Duna, Tisza közén, aránylag még legjobban sikerült a termés, de helyenként éppenséggel nem felelt meg a várakozásnak; míg a keleti részekben a termés egyenletes volt, de átlagban alig ütötte meg a közép-szerít.

A minket közelebbről érdeklő Alsófehérvármegyének 1895. évi buza, rozs, árpa és zab termés összegeit a következőkben közlöm:

	Leartott terület kat. holdakban.	Összes termés m.-máza.
Alsófehér (buza)	65,987	455,290
" (rozs)	9,618	61,555
" (árpa)	1,239	8,004
" (zab)	7,605	42,968

A buza átlag-sulya hektoliterenként volt: 79, a rozs 73, az árpa 61.07, a zab 43.60 kilogramm.

A mezőgazdasági ágazatok fejlesztése érdekében 1895-ben szintén sok tétel volt a földművelésügyi kormány által. Különösen az ország felvidéke: Sáros, Zemplén, Árva, Turóc stb. vármegyék szegényebb sorsú kis gazdái részesítették ismét kedvezményes áron loheremag, chileilencsemag, len- és kendermag, de főképp burgonya vetőmagban.

A földművelésügyi m. kir. miniszter ur a már fentebb említett jelentésben megemlékezik a mezőgazdaságról és mezőrendőr-

ségről szóló 1894. XII. t.-cz. végrehajtása által elért fontosabb eredményekről is.

Kiválóan érdekes azon rész, amely a jelentés V. fejezetében áll, amelyet részletesen a következőkben közlök:

Az 1894. évi XII. t.-czikkek a kihágásokról és hatóságokról szóló rendelkezései, kivált jogi szempontból, a legnagyobb mértékben kihívták az érdekeltek bírálatát.

Legfőképpen a törvény 93. §-a volt ennek kitéve, mely 60 korona értéket meg nem haladó gazdasági terményeknek még bekerített helyről való lopását is, ellentétben aBtk. 366. §-sával kihágásnak minősítette, és így oly cselekményeket, melyek eddig öt évig terjedhető feyházal voltak büntethetők, ezen újabb törvényhozási intézkedés folytán legfeljebb 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, ennek behajthatlansága esetén 40 napi elzárással, esetleg ugyanilyen tartamu közmunkával lehet csak sújtani.

Az eddigi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a törvénynek büntetőjogi szempontból kifogásolt eme rendelkezései célszerűen beváltak. A törvénynek ama rendelkezése ugyanis, hogy a 40 korona értéket meg nem haladó károsítások által elkövetett mezőrendőri kihágási ügyek fölötti bíráskodást elsőfokon a községi előjáróság hatáskörébe utalta, a helyi rendészet kívánatos fejlesztésének mintegy alapkövét letette.

Eddig a károsított gazda, ha bekésen ki nem tudott egyezni a kártevővel — hacsak nagyon érzékeny kárt nem szenvedett — inkább bagatell, mint büntető uton keresett elégtételt, mert ennek hosszadalmassága annyi utánjárás és fáradsággal járt, hogy attól a legtöbb ember menekülni igyekezett és magánvadásat nem emelt.

Ennek következménye volt az, hogy a kártevő legtöbbször büntetlenül maradt, és a jogtalanul szerzett anyagi előny megtéitése által egyszerűen tisztázta magát.

Ez a mezei tulajdon szentsége iránti tiszteletet csak lazította, elannyira, hogy a nép köztudata nem is vette büntetendő cselekményszámba a mezőrendőri kihágást, és a mezei lopások, tiloslegeltetések napirenden voltak.

Az 1894. évi XII. t.-cz. életbelépte óta, amint ezt a közigazgatási bizottságok jelentései igazolják, a helyzet tetemesen javult; és csekélyebb kihágások sem maradvak följelentés és büntetés nélkül.

Ennek kell tulajdonítani, hogy a mezőrendőri büntetési pénzek a törvény hatálybalépésének első évében oly feltűnően megyarapodtak. Ugyanis a mezőrendőri büntetési pénzekből és gazdátlan állatok eladásából, mely összegék elelőtt egészen az országos közgazdasági alapot illeltek, befolyt:

1890-ben	5248 frt,
1891- "	6685 "
1892- "	7201 "
1893- "	6423 "
1894- "	7182 "

holott 1895-ben mezőrendőri pénzekből az orsz. közgazdasági alapba 13,249 forint, az egyes községi pénztárakba is ugyanannyi folyt be; gazdátlan állatok eladásából pedig az orsz. közgazdasági alap ez évi bevétele 4732 forint volt.

Midőn eme részletes és kiváló fontosságú ismertetésünket befejezzük, annak közgazdasági fontosságára ismételen föl hívjuk érdeklődő gazda-közönségünk b. figyelmét.

(Vége.)

Sz. V.

— **A Rock.** Angolországának legrégebbi biztosító társasága: a Rock elhatározta, hogy üzletkörét kiterjeszti Magyarországra is és Budapesten vezérképviselőséget állit. A vezérképviselőséggel megbízták Fischer József urat, orvossá dr. Irsai egyet. m. tanárt, ügyészszé Neumann Antal és Neumann Sándor jogtudorokat neveztek ki. A Rock biztosító intézetet 1806-ban alapították. Régebbi és szilárdabb intézet nincs a világon. Üzleti köre nem csak az élet- és járadékbiztosítás, hanem kiterjedt olyan ágakra is, aminőket a magyar monarchiában még nem honosítottak meg. A Rock biztosíték alapja 38 millió forint. A biztosítási alap a fönnálló biztosításnak 75%-a és a biztosított összeg jelen értékének 198%-a, úgy, hogy a „Rock” minden 100 frt kiadásával 198 frtos fedezet áll szemben. A „Rock”-nak rendkívül előnyös és fölötte olcsó a díjvetési táblázata, a nyereségyrészesedés is rendkívül nagy.

Csarnok.

Sztárai Mihály élete és irodalmi működése.

— Irodalomtörténeti esszé. —

Írta: Kiss Pál.

(Folytatás.)

6

Sztárai epikai költészete.

3. Harmadik bibliai elbeszélése 1546-ból „Az istenfélő Eleázár papról és az kegyetlen Antiochus királyról való történet.” 2 Machab 6. Időrendben megelőzi Ákhab királyt és a Judit asszony történetét. — Irónk ezen elbeszélését Szilády Áron a R. M. K. T. II. kötetében (1880) névtelen szerzőnek tulajdonítja. „Versejei a szerzőre nézve — írja u. o. — semmi felvilágosítást sem adnak s így legfeljebb a találgatás értékevel bírna hozzászólásunk, ha a nyelvből és verselesből indulva ki, valamelyik ismert énekszerzőnek akarnók tulajdonítani. Mindamellett is meg kell jegyeznünk, hogy Sztárai Mihály, kiről tudjuk, hogy zeneszerző is volt, 1552-ben erre a dallamra írta „Judit és Holofernes”-ét s nem lehetetlen, hogy itt ő rejtezik a névtelenség alatt. A versalakot nem találjuk kortársainál s a visszatérő rimre szintén nincs előtte példa.” Szilády ezen hozzászólásából indul ki aztán három évvel később Nagy Sándor idézett dolgozatában¹ s vizsgálódásait ezen irányban folytatva, a versalak, nóta s dallam közössége mellett a két mű feldolgozómódjában (bekezdés, azonos szók, gondolatok.) és nyelvezetében (jellemző inverziók) annyi egyező vonást s döntő bizonyítékot mutatott ki, hogy Eleázár történetét, minden habozás nélkül, Sztárai művének fogadta el. Ezen véleményét Szilády is hajlandó elfogadni a R. M. K. T. V. kötetében (1886), melynek jegyzeteiben ezt írja: „Nagy Sándor (id. m. 35—37. l.) még új okokat is hozott fel (Szilády R. M. K. T. II. k. jelzett bizonyítékai mellett) s szinte bizonyossá tette, hogy Eleázár szerzője sem lehet más, mint Sztárai.”

A felhozottak alapján, bár Bodnár Zsigmond mellőzi Irod. tört.-ben,² Sztárai epikájának ismertetésénél, személyesen is összevetve a két művet, meggyőződéssel csatlakozhatunk Széchy Károly ide vágó véleményéhez s Eleázár történetét Sztárai bibliai epikájában tárgyaljuk.³

¹ Egyet. Phil. közl. 1888.

² Bodnár Zsigmond: A magyar irod. tört. I. K. 1891.

³ Dr. Széchy Károly „A XVI. sz. magyar költői elbeszéléseiről” című. egyetemi előadásai után készített jegyzeteim. Kéziratban. 1891.

kryph
gány, k
kel kén
fogadás
vatja E
ságban
tanácsos
De az
sággal
csát, s
akar el
haragra
vat, s
kötötzet
Hosszas
míg vég
kozás k
hez hű
hasonló
Antiochu
hitőktől
különb s
elbeszélé
lásával
flexivál:
„Nagy pé
Hogy mi

Időrend
előzi Akh
tóriáját,
kisérele.

A tárgy
zat és n
Sztárai.
tői, győ
mint több
szándéka.
tola, a
hitetlenek
a pogány
szemben
papban, m
kortársai
pontból v
tárgyválasz
kell nevezni

Művének
lett tanusk
czia kedvé
vánthatása
történetet
dulat nélk
király és
hosszura, a
hiba szám
egészen s
raiban s a
szólaltatta
vasói buzgó

Nyelvezet
verselése p
nem egy hel
a stropha
37 négysoro
nak szerkeze
históriájáé.

itt-ott nehé
szabályos s
szótaggal tt
helyt mind
jeiben név
tudjuk meg

4. Negyedi
ria de vit
andria e e
czimet viseli,
adásából csa

Tárgya a Machabeusokról elnevezett apokryph iratból van véve. — Antiochus, a pogány, kegyetlen király, különféle eszközökkel kényszeríti a zsidókat a pogány hit befogadására s bálványimádásra. Magához hivatja Eleázár papot is, ki az „egész zsidóságban esmeretes vala,” s „az ő életére nagy tanácsot ad vala,” hogy hitétől eltántorítsa. De az állhatatos Eleázár tulbuzgó elszántsággal visszautasítja a pogány király tanácsát, s Mózes törvényeitől élete árán sem akar elszakadni. — Most Antiochus nagy haragra lobban. „Egy kegyetlen hóhér” hivat, s a mezitelenre vetkezett papot megkötöztetve „ostorokkal igen megvertetted.” Hosszas kiuzással sem boldogul a király, míg végre eleven szénre veteti s ott imádkozás közt mulik ki martyr-halállal a hitéhez hű Eleázár. Utána hét gyermeke is hasonló sorsra jut. Magához hivatja őket Antiochus, de nem tudja eltántorítani ősi hitőktől s ezért előbb kizöletti „különb különb szerszámokkal” s végre megöleti. Az elbeszélés a hitbéli állhatatosság magasztalásával végződik, s ezen korszerű reflexióval:

„Nagy példát hagyának ők a keresztyéneknek,
Hogy mi is ezképen az keresztyén hitnek óltalmazói
[lennék.]”

Időrendben, mint fennebb is jelzém, megelőzi Akháb királyt és a Judit asszony történetét, így tehát költőnk első epikus kísérlete.

A tárgy megválasztásában az oktató célzat és nem a költőiségre törekvés vezette Sztárait. Meseje száraz s nem alkalmas költői, gyönyörködtető előadásra. Ez azonban, mint több ízben jeleztük, nem is volt írónk szándéka. Ő itt, mint hitének buzgó apostola, a gyűlölséget akarta felébreszteni a hitetlenek iránt s erre alkalmasnak látszott a pogány Antiochus király személye; s vele szemben a hitében rendithetlen Eleázár papban, mint tükörben, igaz mását állíthatta kortársai elé saját egyéniségét. Ilyen szempontból vizsgálva ezen történetét, írónk tárgyválasztását találónak és jellemzetesnek kell neveznünk.

Művének szerkezete és előadása is a mellett tanuskodik, hogy elbeszélését a tendencia kedvéért és saját subjectivitásának nyilváníthatása végett készítette. Az egyszerű történetet gyorsan, minden jelentősebb fordulattal nélkül beszéli el, csupán Antiochus király és Eleázár pap párbeszédét nyújtja hosszúra, a szerkezet rovására. Ezt azonban hiba számba sem vehetjük, mert e helyütt egészen a reformátor került előtérbe Sztáraitban s az igazhívó teljes lelkesedésével szólaltatta meg magát Eleázár papban olvasói buzgóságának és hitének apolására.

Nyelvezete egyszerű, de értelmes és élénk; verselése pedig gondos, visszatérő rimeivel nem egy helyütt nyomatékosabbá tudja tenni a strophá tartalmát és értelmét. Összesen 37 négyesoros rimes vsz-ból áll, s stropháinak szerkezete ugyanaz, mint a Judit asszony történetéé. A két első sor 13 szótagos s itt-ott nehézkes; a harmadik alexandrin, szabályos sormetszettel, s a negyedik hét szótaggal út vissza a két első sorra. Néhány helyt mind a négy sor összecseng. Versfejeiben név nincs, csak a szerzetési időt tudjuk meg a végső versszakból.

4. Negyedik vallásos elbeszélése: Historia de vita beati Athanasii Alexandriae episcopi fidelissimi latin címet viseli, melynek XVI. századbeli kiadásából csak két példány maradt reánk.

Hosszu, 314 vszkból álló, de értelmes elbeszélés, melynek versfejeiből ez olvasható: Michael Starinus de vita doctissimi ac beatissimi Athanasii Alexandriae episcopi fidelissimi Christianis universis, sed in primis his optimis ac ornatissimis civibus Tulnensibus veritatem evangelicam professis fideliter scribit et canit eam suam interim fortunam, si licet parva componere magnis, eadem esse ostendit et sua eisdem servitia cum summa fide commendat. A nagy költemény, melyet szerzőnk tolnai lelkészsége idejében készített, tárgyára nézve ez időszakbeli epikus költészetünk maradványaitól egészen elütő. Az egész költemény három részre oszlik. Az elsőben a keresztyén hit terjedését rajzolva, Konstantinus császár uralkodása alatt, a sátán küldte eretneknek, az alexandriai főembernek, Ariusnak fellépését és tanainak terjedését beszéli el terjezős hosszadalmasággal. Konstantinus császár azonban Orius püspököt Hispaniának Korduba városából az eretnek közé küldi, hogy „tenne csendességet Isten akaratjából.” Hasztalan.

„Megtérez Ozius, semmit nem használta,
Arius vakságban ugyan megmarada,
És az ő nagy mérge inkább elárada...”

Majd hosszas részletezéssel a niceai zsinatot s Athanasius ifjúságát mondja el, a keresztyén hit vallás-tételével, s a coelibus elvetésével.

A második rész Athanasius püspökségével kezdődik, melyet megirigylet „a nagy irigy ördög, azért háborgatá őtet az sok eretnek.” Arius pártja cselelt ellene, hogy kegyvesztetté tegye a császár előtt. Arius visszamegy Alexandriába s hiveivel nagy haragot eszközöl a császártól Athanasius fejére. Athanasziust a császár számkivetésbe itéli, messze földre, Galileába.

„Ezen nagy sirás lón Alexandriában,
Hogy az ő püspökek nagy igazságában
Az császárnak volna ily nagy haragjában.”

Az igaz püspököt azonban, számkivetésében, Maximinus püspök nagy méltóságban tartva, „nagyon vigasztalta nyomorúságában.” Majd Isten igazságáról mond elmélkedést, ki belát az emberek álnok lelkébe s végtére érdem szerint jutalmaz és büntet. Arius Judás halálával hal meg, a haldokló császár pedig testamentumában meghagyja, „hogy Athanaszius hazahoztattnak, Alexandriában székiben helyezhetetnek.” Folytatólag aztán a szent püspök további küzdelmes életét és meg-megújuló zaklatásait beszéli el és Istenhez intézett könyörgéssel végzi:

„Immár meghallálok az második részét,
Athanasziusnak nagy sok veszedelmét,
Az eretneknek nagy kegyetlenségét,
És az uristennek ő nagy segédelmét,
Kinek ilyen szóval mi kérjük segédelmét:

Téged örök atya, mindenható Isten,
Ki vagy szent lélekkel, fiaddal egy Isten,
Kérünk szent fiadért, légy kegyelmes Isten,
Hogy mi el ne vesszünk az mi bűneinkben,
De te hozzád térvén, megmaradjunk a hitben.”

A harmadik rész folytatja Athanaszius szenvedéseit, Konstantinus, majd Julianus császár alatt, ki „a hitetlen zsidókat a keresztyének ellen biztatá, hogy Jeruzsálemet nekik megtakarná.” De munkájuk sikertelen; földindulások rettentik vállalkozásukban, majd meg „tűznek lángja jöve az fundamentomból, Sokat kivégeze az árnyékvilágból — — Az nagy uristennek ő bosszuállításából.” A kegyes püspök élettörténete végre az isteni oltalom dicsősítésével ér véget. A gondviselés megtartó erejét írónk — az Athanasziuson kívül — Mózes, Ilyés próféta és Luther Márton életével is bizonyítgatja, hogy annál jobban meggyőzze olvasóit. Az

ének egy hosszú, emelkedett hangú, dogmatikus fohászszal végződik.

Tárgyválasztás tekintetében, kétségteljesen igen sajátosnak tetszik első pillanatra Athanaszius története, de Sztárai, a protestáns író, a „nagy” Athanasziusnak, a római egyház szentjének életében sok egyezőt is találhatott, ami saját életviszonyai között éneklésre biztatta. Krisztus istenségének tana, melynek kitartó védelmezésében gyökerezik Athanaszius életfogytig tartó szenvedése, egészen egyezik írónk felekezeteinek dogmájával; de másfelől Athanasziust, feláldozó elszántságával hitéért, saját személye képmásának is tekinthette Sztárai. Erre mutat a költemény versfejeiben adott magyarázata is: Suam interim fortunam — — eadem esse ostendit, melylyel — mint Szilády is hiszi — főképpen baranyai püspökségétől történt megváltásának körülményeire célozhat.

Arius és Euzébius személyében pedig csak Meliust képzelhetjük, de az arianizmus alatt az antitrinitarizmus nem gondolható, mert írónk már nem vala Baranyában akkor, mikor ott ama mozgalom megkezdődött.*

Athanaszius IV. századbeli theologus-atyának élete tehát, melyhez forrásként I. Aretinus műven kívül Ruffinust és Epiphanius Hist. Eccl. tripartitáját is használta írónk, elég szerencsés választásnak mondható. Jóval mögötte marad ennek a hosszú költemény kidolgozása. Alakjai elmosódnak, az esemény szétfoly Sztárai krónikás terjengőssége között, úgy, hogy e műve inkább csak a részletek helyenkénti találó voltával (papok házasságának megvédése) mondható sikerültnek. Dogmatikus, kitérő elmélkedések itt is minduntalan közbelépnek, valamint Isten büntető kezének zsidós felfogása is. Versszakai egyriműek, négy 12 s egy 13 szótagu sorból szerkesztettek, néha az utóbb is 12 szótaggal. A verssorok középmetszettel oszlanak két részre. A legutolsó strophában a szerzetési időt adja tudtunkra.

(Folytatása következik.)

* Szilády: R. M. K. T. V. K. Jegyzetek.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékét nem vállal felelősséget a szerk.)

Ifj. BARUCH MÓR

eljegyezte

Munkácsy Zsigmond

nevelt leányát

WEISZ MARISKA kisasszonyt

Gyula-Fehérvárt.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

**Egy jó háztól való fü
tanoncznak
fölvétetik ifj. Gräef János
vas- és fűszer-üzletében.**

1011 2-4

Olcsó cseh ágytoll!

5 kl. uj, jó, fosztott, pormentes — 4 frt 80 kr.
 5 „ jobb minőségű — 6 „ — „
 5 „ hóféhér puha fosztott pelyh 9, 12, 15 „ — „
 5 „ fél pelyh 6, 7, 20, 9 „ — „
 5 „ hóféhér puha fosztatlan pelyh 12—15 frt.
 Pelyh 1,80, 2,40, 3,—, 3 frt 30 kr
 1/2 kilónként.
 Kitűnő paplanok 2 frt 30 krtól feljebb.
 A szállítás bérmentesen, utánvét mellett történik.

Felcsérés és visszavétel nincs kizárva, ha a postadíj megtérítetik.
 Megrendeléséknél kérem jól megfigyelni a címet.
Benedikt Sachsel, Klattau, 409. Böhmen.
 942 9—20

Pénzkölcsön

birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalmokra első helyű betáblázásra 40 évre 4 1/2 százalékra, 50 évre 4 százalékra, 2-ik és 3-ik helyű betáblázásra 6 százalékra.

PÉNZT

váltóra 5—6 százalékra 10000 frtig gyorsan és discretio mellett szerez, valamint drága adósságokat konvertál, ugyszintén váltókat leszámítottat **Schwarz Márton, Budapest, VII. Miksa-utca II. sz.**
Kitűnő referenciákkal szolgálhatok. 1001 3—10

3688—1896. tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a nagyenyedi Kisegítő takarékpénztárnak Rosenbaum Adolfné elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 300 frt tőke, ennek 1893. évi június hó 15-ik napjától járó 8% kamatai, 37 frt 15 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 7 frt 50 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Rosenbaum Adolfnak a maros-újvári 511. számú tkönyvben foglalt A + 317. hrsz. alatti btelek terhasznélvezeti és épülettulajdonára 896 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés folyó évi február hó 18-ik napján délelőtt 9 órakor M-Ujvár községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozik, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró mint tekkönyvi hatóságnál és Csongva község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró mint tekkönyvi hatóság. Nagy-Enyed, 1896. november 31-én.

1015 1—1

Csernátóni Vajda Péter
 járásbíró.

3291—896. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a nagyenyedi Kisegítő takarékpénztárnak Onitza Kiriak I. Pilip, kövári Zsakó János, Gligor Vaszilia, Man Todor I. Vaszilia, Man Palagia, Juonás Juon I. Stefan, Man Marim I. Buta György és neje Filimon Ana, ifj. Irimie Todor, Popa Juon, Man Jakob és neje Man Szávina, Popa Juon I. Stefan elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 180 frt tőke, ennek 1894. évi márczius hó 23-ik napjától járó 8% kamatai, már megállapított, valamint jelenlegi 8 frt 60 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Onitza Kiriak I. Pilipnek a vladhazi 512. sz. tkönyvben A + 195, 225, 226, 583, 724, 725, 726, 781, 811, 812, 819, 822 2, 945, 998, 1002, 1754, 2078, 2219, 2220 2, 2224, 2225 2, 2234, 2235 1, 2278, 2279 2, 2280 2, 2329, 2333, 2367 6, 2634, 2751, 2758 2, 2806, 2817 2, 3246, 3247, 3248, 3258, 3259, 3260,

3840, 3841 1, 4347, 4348 1, 4453, 4454. hr. sz. ingatlanokra 302 frt, kövári ifj. Zsakó Janosnak a 64. sz. tkönyvben A + 1125, 1491 1, 1617 1. 1809 2022, 2532, 2597, 2598, 3275 2, 3278, 3498, 3499, 4126, 4127, 4771 2, 4773 hr. sz. ingatlanaira 98 frt, Gligor Vasziliának a 436. sz. tkönyvben A + 1065 2 és 1067 hr. sz. ingatlanára 16 frt, Man Todor I. Vasziliának a 437. sz. tkönyvben A + 1422. hr. sz. ingatlanára 17 frt, Man Palagiának a 495. sz. tkönyvben A + 1860. hr. sz. ingatlanára 9 frt, Juonás Juon I. Stefanának a 478. sz. tkönyvben A + 1643, 1664. hr. sz. ingatlanára 24 frt, Man Marim I. Buta György és neje Filimon Anának a 450. sz. tkönyvben A + 2062 2 hr. sz. ingatlanára 27 frt, ifj. Irimie Todorának a 477. sz. tkönyvben A + 2060, 2068. hr. sz. ingatlanára 139 frt, Popa Juonnak a 433. sz. tkönyvben A + 2069, 2070. hr. sz. ingatlanára 19 frt, Man Jakob és neje Szávinaának az 505. sz. tkönyvben A + 2513. hr. sz. ingatlanára 7 frt és Popa Juon I. Stefanának az 502. sz. tkönyvben A + 2803, 3446, 3447 1, 3443, 3450 1, 3456, 3457 1, 3459, 3460 1, 3462, 3463 1 hr. sz. ingatlanaira 67 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés 1897. évi február hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor Vladhaza községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozik, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni. Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál és Vladhaza község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró mint tekkönyvi hatóság Nagy-Enyed, 1896. június hó 30-án.

1014 1—1

Csernátóni Vajda Péter,
 kir. járásbíró.

49. szám 1897. bvrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 9259—1896. sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria pénztárnak javára Muskai Kampean Dimitra és társ. ellen 160 frt tőke, ennek 1896. évi január hó 8. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 46 frt 87 kr. perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alalmával biroilag 896. 15 7 foglalt és 310 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1. 2. 3 és 4. tétele alatt Kampean Andreinél 2 ökor, 2 tehén borjuval, 15 juh, Kampean Tománál 1 tehén, Kampean Imitrunál 1 tehén borjuval, 1 disznó, 4 juhból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró az idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis alperesek lakásukon Muskán leendő eszközökre 1897-ik év február hó 23-ik napjának d. e. 10 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oty megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárón alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközözött volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Abrudbányán, 1897. évi jan. hó 24. napján.

1016—97 1—1

Szabó Lajos,
 kir. bir. végrehajtó.

Ki iszik
Kathreiner-féle
 Kneipp-maláta-kávét?

Éjnye be jó!

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzátetele által élvész az idegizgató bakkávének általános ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- s gyomorbántalmakban szenvedőknel sok ezer esetben a legégszégesebb és a legkönnyebben megemészthető itálnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé. *****

Minden asszony és gyermek, akiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, ugy bakkávével keverve, mint tisztán nagyon szeretik. *****

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellet egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé akár bakkávéval vegyítve, akár tisztán. *****

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóbar egészségi és osaládi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a bakkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghirebb szaktekintélyektől ellamerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a bakkávé kellemesen ingerlő ízét és a maláta kávének egészséges, orvosilag ellamert és megerősített előnyeit.

Kérelem! Tévedések és megkárosodás kiküldése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

AZ OLYAN CSOMAGBAN, AMELYEN NINCSEN FELTÁVA KATHREINER NÉV, HAMISÍTOTT KÁVÉ VAN.

2—12 999.